

Motion till riksdagen 2016/17:465

av Björn Söder m.fl. (SD)

Effektiva utvärderingar av svenskt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda och upprätta en vitbok om hur stor del av svenskt bistånd som utställts till mottagarländer genom historien, utan att Sverige vetenskapligt utvärderat biståndets effektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska börja utföra stickprovskontroller av svenskt bistånd med hjälp av vetenskapligt solida och kvantitativa effektutvärderingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på sikt bör verka för att avveckla alla former av långsiktiga biståndsprojekt som saknar vetenskapligt solida effektutvärderingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

2013 inrättade regeringen en ny, fristående kommitté med syftet att analysera, utvärdera och sammanställa forskning om det svenska internationella biståndets effektivitet och resultat. Gruppen gavs namnet Expertgruppen för biståndsanalys – EBA.

Efter att EBA bildats beställde gruppen en rapport av docent Anders Olofsgård, verksam vid SITE på Handelshögskolan i Stockholm, om den ledande empiriska metoden för effektutvärdering av internationellt bistånd – kallad randomiserade kontrollstudier (RKS) – och en redogörelse för hur svenskt bistånd hittills utvärderats rent metodologiskt. Syftet med den beställda rapporten var att bidra med kunskap till debatten om utvärdering och effektivitet av svenskt bistånd.

Under sommarmånaderna 2014 överlämnade Olofsgård sin rapport. Dess resultat var tyvärr mycket nedslående. Inte vid ett enda tillfälle har svenska biståndsprojekt utvärderats med hjälp av RKS som metod för att säkert fastställa kopplingen mellan projektets mål och resultat. Ännu mer förvånande var att Olofsgård inte fann några tecken på att svenska biståndsprojekt överhuvudtaget utvärderats med hjälp av några kvantitativa data. De enda gångerna effekterna av Sveriges biståndspengar utvärderats

med hjälp av vetenskapligt reliabla, valida och generaliserbara metoder har varit när vi delfinansierat projekt sjösatta av andra stater/organisationer. Vad gäller våra egna utvärderingar har det endast rört sig om anekdotiska rapporter som varit fokuserade på projektens genomförande och prestationer, inte resultat och effekter.

Att Sveriges internationella bistånd inte tidigare utvärderats innebär att vi varken vet säkert om pengarna gör någon nytta, eller om projekten är kostnadseffektiva jämfört med alternativa biståndssatsningar. I förlängningen är detta ett möjligt djupt oansvarigt slöseri med svenska skattebetalares pengar och gynnar varken oss eller de människor det internationella biståndet syftar till att hjälpa.

Vi vill därför, för det första, att regeringen utreder och upprättar en vitbok om hur stor del av svenskt bistånd som utställts till mottagarländer genom historien utan att Sverige utvärderat vetenskapligt om medlen alls kommit till någon nytta. Detta har det svenska folket rätt att veta.

För det andra vill vi att regeringen snarast ska börja utföra stickprovskontroller av svenska biståndsprojekt, med hjälp av vetenskapligt solida och kvantitativa effektutvärderingar. Med ”vetenskapligt solida” åsyftas utvärderingar med hjälp av metoden randomiserade kontrollstudier, eller åtminstone en metod som tillämpar statistisk analys av kvantitativa mått.

Slutligen vill vi att regeringen på sikt verkar för att avveckla alla former av långsiktiga biståndsprojekt som saknar vetenskapligt solida effektutvärderingar.

Björn Söder (SD)

Jeff Ahl (SD)

Johan Nissinen (SD)

Johnny Skalin (SD)

Markus Wiechel (SD)

Pavel Gamov (SD)